

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Intervención logopédica nos trastornos da fala e a voz	Código	652G04027	
Titulación	Grao en Logopedia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	García Real, Teresa Juana	Correo electrónico	teresa.greal@udc.es	
Profesorado	García Real, Teresa Juana	Correo electrónico	teresa.greal@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura pretende o aprendizaxe dos recursos terapéuticos aplicables aos trastornos da fala e da voz (disartria, disglotia, dislalia, disfemia y disfonía)			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.
A2	Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.
A6	Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.
A7	Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglotias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A8	Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.
A13	Coñecer os principios xerais de la intervención logopédica.
A14	Coñecer as funcións da Intervención logopédica: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.
A15	Coñecer e aplicar os modelos e as técnicas de intervención.
A17	Coñecer e realizar a intervención logopédica nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglotias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
B3	Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.
B5	Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.
B7	Capacidade de análise e síntese.
B8	Capacidade de observar e de escoitar de forma activa.
B9	Capacidade de organizar e planificar.

B11	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B13	Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información.
B14	Destreza e empatía nas relacións interpersoais.
B16	Resolver problemas de forma efectiva.
B17	Saber expresarse en público.
B19	Ter compromiso ético.
B21	Tomar decisións con autonomía e responsabilidade.
B22	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B24	Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer a avaliación, programación e terapia das 4 patoloxías.	A1	B1	C1
	A2	B3	C6
	A6	B5	C7
	A7	B7	
	A8	B8	
	A13	B11	
	A14	B13	
	A15	B14	
	A17	B16	
		B17	
		B19	
		B21	
		B22	
	B24		
Capacidade para resolver problemas durante a intervención logopédica das 4 patoloxías.		B9	C1
		B16	C6
		B17	C7
		B19	
		B21	
		B22	
		B24	

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. Aspectos xerais na intervención dos trastornos da fala e da voz	1.1. Anatomía e fisioloxía do aparato vocal e fala. 1.2. Conceptos básicos de Lingüística. 1.3. Desenvolvemento embrionario. 1.4. Control neuromuscular da fala.
Tema 2. Fundamentos teóricos das Disartrias.	2.1. Concepto, etioloxías e clasificación clínica. 2.2. Evaluación das disartrias: anamnesis, exploración das funcións de respiración, deglución, masticación, fonación e articulación

Tema 3. Intervención logopédica nas Disartrias.	3.1. Obxectivos e principios. 3.2. Enfoques terapéuticos. 3.3. Técnicas e recursos específicos para as alteracións da deglución e masticación. 3.4. Técnicas e recursos específicos para a respiración, fonación e articulación.
Tema 4. Intervención logopédica nas Disfonías.	4.1. Concepto de Disfonía funcional e orgánica. Tipos de disfonías funcionais. 4.2. Avaliación da voz: anamnese e exploración acústica e visual. 4.3. Obxectivos e principios de intervención. 4.4.. Enfoques terapéuticos. 4.5. Recursos xerais de tratamento.
Tema 5. Técnica vocal: aspectos respiratorios, fonación e resonancia.	5.1. Aspectos fisiolóxicos. 5.2 Corrección dos erros funcionais. 5.3 Técnicas vocais específicas.
Tema 6. Tratamiento das disfonías específicas.	6.1. Parálise vocal. 6.2. Trastornos da muda vocal.
Tema 7. Fundamentos teóricos das Disfemias.	7.1. Concepto e principais teorías etiopatogénicas. 7.2. Características clínicas e diagnóstico diferencial. 7.3. Avaliación das disfemias.
Tema 8. Intervención das Disfemias.	8.1. Obxectivos. 8.2. Recursos específicos para a disfluencia, logofobia e síntomas neurovegetativos.
Tema 9. Intervención logopédica nas Disglosias.	9.1. Clasificación e tipos clínicos. 9.2. Intervención na disglosia: principios, obxectivos e recursos terapéuticos.
Tema 10. Fundamentos teóricos das Dislalias.	10.1. Clasificación e principais tipos. 10.2. Valoración das dislalias: anamnese e exploración auditiva, praxias bucolinguofaciales e aspectos fonolóxicos. 10.3. Intervención directa e indirecta.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A1 A6 A7 A8 A13 A14 A15 A17 B19 B18 B17 B16 B15 B14 B13 B12 B11 B9 B8 B7 B5 B4 B3 B2 B1	7	21	28
Sesión maxistral	A1 A2 A6 A7	15	30	45
Prácticas clínicas	B21 B22 B24 C1 C6 C7	15	15	30
Análise de fontes documentais	C8	1	8	9
Recensión bibliográfica	A8 A14 A15	1	17	18
Proba mixta	C6 C8	3	15	18
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Programación terapéutica dos casos clínicos nos trastornos impartidos nas sesións maxistrais. . Fánzanse grupos de traballo de 5 persoas.

Sesión maxistral	Distribución dos coñecementos teóricos e prácticos recollidos nos contidos. Exposición de dúbidas.
Prácticas clínicas	Práctica de requisitos básicos para a intervención de trastornos de voz e voz. Prácticas das probas básicas de avaliación en voz e voz. Prácticas de técnica vocal para a disfonía: relaxación, respiración, fonación, resonancia e articulación. Prácticas para o tratamento específico da parálise larínxea e do movemento vocal. Prácticas para a intervención dos trastornos da fala: disartria e disfemias.
Análise de fontes documentais	O alumno aprenderá a consultar as bases de datos máis importantes relacionadas coa materia: WOS, PubMed ...
Recensión bibliográfica	O alumno realizará unha revisión bibliográfica sobre un tema ou aspecto clínico. Esta revisión presentarse nun informe escrito que sintetiza os máis relevantes na literatura (introdución) e con polo menos 5 folios. Irá acompañado das referencias bibliográficas empregadas, segundo os estándares da APA. As contribucións recentes (últimos 5 anos), de calidade, internacionais e nacionais serán avaliadas, incluíndo polo menos 10 referencias en inglés. Esta recesión bibliográfica servirá para a avaliación final da materia.
Proba mixta	Para avaliar calquera aspecto das actividades prácticas realizadas (planificación de casos clínicos, avaliación, realización de exercicios ou revisión bibliográfica). Valorarase o coñecemento dos contidos, a capacidade de razoamento e claridade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Sesión maxistral	.Estudo de caso e prácticas clínicas: na clase e nas titorías o alumno ten a atención do profesor para resolver dúbidas na preparación do programa terapéutico e na aplicación do tratamento (exercicios técnicos).
Recensión bibliográfica	. Sesión maxistral: o alumno poderá resolver as dúbidas dos contidos teóricos impartidos na mesma aula.
Prácticas clínicas	. Recesión bibliográfica e presentación da memoria escrita: nas titorías os alumnos / as poderán resolver as dúbidas que xorden durante o proceso de procura e narración escrita do documento.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A1 A6 A7 A8 A13 A14 A15 A17 B19 B18 B17 B16 B15 B14 B13 B12 B11 B9 B8 B7 B5 B4 B3 B2 B1	Valorarase a capacidade de razoamento, adaptación e organización dos datos no deseño da programación terapéutica e da aplicación da terapia (exercicios específicos e aprendidos nas clases interactivas). Para a avaliación destes coñecementos e destrezas, o exame final incluírá 2 preguntas con casos clínicos das patoloxías ensinadas na materia.	30
Recensión bibliográfica	A8 A14 A15	Están incluídos como criterios de avaliación: capacidade de síntese, calidade bibliográfica - revisións internacionais e nacionais, últimos 5 anos e de bases de datos coñecidas e de alta calidade como Web of Science, Scopus, PubMed, etc. - e corrixir a expresión escrita (ortografía, narración e referencias bibliográficas segundo a APA). A busca tratarase dun trastorno do caso clínico en 6-7 páxinas máis 1 de referencias. A busca bibliográfica farase en grupos compostos por 5 alumnos.	10
Proba mixta	C6 C8	Valorarase os contidos teóricos e prácticos. Prueba con preguntas cortas.	60

Observacións avaliación

As competencias da materia serán avaliadas coas tres seccións indicadas e para superar a materia o alumno deberá obter un 5 ou superior. Os estudantes de cursos anteriores (non asistentes) que asisten só ao exame final (data oficial) serán cualificados tendo en conta só a proba mixta e o estudo de caso cunha avaliación do 60% para probas mixtas e un 40% de estudo de caso.

As actividades científicas ou académicas realizadas durante o curso ou relacionadas coas materias incluídas nesta materia serán asistencia presencial.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Cooper Morton (1973). Modernas técnicas de rehabilitación vocal. Buenos Aires: Médica Panamericana - Morrison Murray (1996). Tratamiento de los trastornos de la voz. Barcelona: Masson - Vila Josep (2009). Guía de intervención logopédica en las disfonías infantiles. Madrid: Síntesis - Verdolini Abbot Katherine (2008). Lessac-madsen Resonant Voice Therapy. San Diego: Plural Publishing - Sataloff Robert (2005). Treatment of voice disorders. San Diego: Plural Publishing - Perelló Gilberga Jordi (1982). Canto-dicción. Foniatría estética. Barcelona: Científico-Médica - Perelló Gilberga Jordi (1990). Trastornos de Habla. Barcelona: Masson - Roberston Sandra (1999). Working with dysarthrics a practical guide to therapy for dysarthria. New York: Thieme - Murdoch Bruce (1998). Dysarthria a physiological approach to assessment and treatment. United Kingdom: Stanley Thornes - Fernández Zúñiga Alicia (2005). Guía de intervención logopédica en tartamudez infantil. Madrid: Síntesis - Conture Edward y Curlee Richard (2007). Stuttering and related disorders of fluency. New York: Thieme - Zambrana Nidia (1998). Logopedia y ortopedia maxilar en la rehabilitación orofacial: Tratamiento precoz y preventivo. Barcelona: Masson <p>enlaces de interés:www.espaciologopedico.comhttp:// www.asha.org.</p>
Bibliografía complementaria	<p>Revistas relacionadas coa Logopedia. Revista de Investigación en Logopedia. Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología (suscrita la UDC) Journal of Voice. European Journal of Disorders of Communication. Journal of Speech, Language and Hearing Research. International Journal of Language and Communication Disorders. International Journal of Speech-Language Pathology. Folia Phoniátrica et Logopaedica.</p>

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingüística/652G04004

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fundamentos de intervención logopédica/652G04005

Materias que continúan o temario

A voz profesional/652G04040

Observacións

Es recomendable ter coñecemento de inglés para o manexo das fontes bibliográficas. (nivel B1 mínimo)

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías